

Jumalateenistus Nõos N, 28.03.24 kell 18.00, Suur Neljapäev

Lektsioonid: 1Kr 10:16–17; Mt 26:17–30

Pihikõne: Mt 18:20

Jutlus: 2Ms 12:1–8, 11–14

Laulud: 224 (1–4); 74 (1–5, 6); 88 (1–3); 89 (1–6)

Ja Issand rääkis Moosese ja Aaroniga Egiptusemaal, öeldes: „See kuu olgu teil esimeseks kuuks; see olgu teil aasta esimeseks kuuks. Rääkige kogu Iisraeli kogudusega ja öelge: Selle kuu kümnendal päeval võtku iga perevanem tall, igale perele tall. Aga kui pere on talle jaoks väike, siis võtku tema ja ta naaber, kes ta kojale on lähemal, vastavalt hingede arvule; kui palju igaüks jõuab süüa, sellele vastavalt arvake neid talle kohta. Tall olgu teil veatu, isane, üheaastane; võtke see lammastest või kitsedest. Säilitage see enestele kuni selle kuu neljateistkümnenda päevani; siis kogu Iisraeli kogunenud kogudus tapku see õhtul! Ja nad võtku verd ning võidku ukse mõlemat piitjalga ja pealispuud kodades, kus nad seda söövad. Ja nad söögu liha selsamal ööl; tulel küpsetatult koos hapnemata leiva ja kibedate rohttaimedega söögu nad seda! Ja sööge seda nõnda: teil olgu vöö vöö, jalatsid jalas ja kepp käes; ja sööge seda rutuga – see on paasatall Issanda auks! Siis käin mina selsamal ööl Egiptusemaa läbi ja löön maha kõik esmasündinud Egiptusemaal, niihästi inimesed kui loomad, ja ma mõistan kohut kõigi Egiptuse jumalate üle, mina, Issand. Aga veri olgu teil tundemärgiks kodadel, kus te asute; kui ma näen verd, siis ma lähen teist mööda ja nuhtlus ei saa teile hukatuseks, kui ma löön Egiptusemaad. See päev aga jäägu teile mälestuseks ja pühitsege seda Issanda pühana: oma sugupõlvede kaupa pühitsege seda igavese seadlusena!

Täna, Vaikse nädala Suurel Neljapäeval tähistab kristlik maailm püha õhtusöömaaja seadmist, millest kõnelevad UT sünoptilised evangeeliumid – Mt, Mk ja Lk – ning apostel Paulus 1Kr 11. Kirjakoht VT 2Ms, mida kuulsime, on aga nimetatud sündmuse taustaks, võiks isegi öelda põhjuseks, ehkki toimub 1000 aastat varem kui Jeesus oma jüngritega Jeruusalemmas enne oma kinnivõtmist ja surma mõistmist paasasöömaega pidama asus. 2Ms 12. peatükist loeme nimelt paasapüha tekkelugu.

See tekkelugu on aga andnud kristlikele teoloogidele aluse mõista paremini Jeesuse ristisurma tähendust. Sest Jeesus Kristuse määratlemine Jumala Tallena tuleneb ju ohvritalle tähendusest. Talle ohverdamine Issandale pole aga muuks kui pääsemiseks: Iisraeli rahva puhul pääsemiseks Egiptuse orjapõlvest, inimkonna puhul aga pääsemiseks Aadama ja Eeva patust Jumala vastu.

Järgnevas püüangi meie kirjakohtas kirjeldatud, nüüd juba 3000 aasta tagust sündmust lähemale tuua meie kui kristlaste elule.

Alustaksin sellest, et vaataksin korraks seda, mis juhtus enne toda mälestusväärset paasapüha seadmist.

Eelnenud oli väga raske aeg Egiptuse riigile, rahvale ja riigi valitsejale, vaaraole. Riiki ja rahvast oli ju tabanud järjest üheksa nuhtlust: vereks muutunud vesi, konnad, sääsed, parmud, loomakatk, paised, rahe, rohutirtsud, ja pimedus päise päeva ajal.

Kuid sama raske oli olnud aeg ka Iisraeli rahvale ning tema juhtidele Moosesele ja Aaronile. Vaarao kasutas ju Iisraeli rahvast Egiptuses orjadena ja kiusas neid igati. Moosesele ja Aaronile aga lasus ränk kohustus Jumala käsku täites vaarao ees kindlaks jääda oma nõudmises lubada Iisrael kõrbesse ohverdama minna (tegelikult põgeneda!) ja samal ajal südant valutada vaarao keeldumise pärast.

Kas ei sümboliseeri see vaev ja raskus ühest küljest aega, mis eelnes meie Õnnistegija ja Päästja Jeesuse Kristuse tulekule maailma? Kõik kannatasid: nii rõhutud kui ka rõhujad. Üks mure tuli teise otsa ja lootust paremale tulevikule oli raske hoida.

Teisest küljest sümboliseerib see vaev ja raskus inimese elu üleüldse. Ütleb ju seesama Mooses Ps 90:9j: „Sest kõik meie päevad mööduvad su raevu all, meie aastad lõpevad nagu ohe. Meie päevade mõõt on seitsekümmend aastat ja kui keegi on tugev, kaheksakümmend aastat, ja parimal puhul on need ometi vaev ja häda.“ Loen seda psalmi tihti matustel ja mõtlen alati, kas matuselised mõistavad Moosese sõnade tähendust, et parimal puhul on olnud kadunukese elu ja on ka nende

endi elu vaid vaev ja häda. See on ju ränk ütlemine! Kuid usun, et jumalamehest psalmist mõtleb siin lootuse puudumist inimesel, kes elab ilma Jumalata või teadmata, mida Jumal tulevikuks kavatseb.

Ka meie elame ju praegu kriiside ajastul: kriis kriisi otsa. Me küll tõuseme hommikul, teeme oma päevaseid toimetusi ja heidame õhtul magama, kuid südames on äng ja teadmatust tuleviku suhtes. Jah, mõnel ajastul on seda ängi vähem, mõnel rohkem, kuid puudu pole sellest kunagi. Ütleb ju ka apostel Paulus Rm 8:22j: „Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos sünnitusvaludes tänini; ent mitte üksnes loodu, vaid needki, kellel on Vaimu esmaand, ka meie ise ägame iseenestes, oodates lapseõigust, oma ihu lunastust.“ Seega, raske on inimestel alati – nii uskmatuil kui usklikele.

Ent pöördume tagasi 3000 aasta tagusesse aega, millest kõneleb meie tänane kirjakoht. Kirjeldatud raskes olukorras oli ees veel üks ja kõige rängem nuhtlus: esmasündinute surmamine. Jumalal oli plaanis kõigi Egiptuses elavate esmasündinute surmamine. Ja loeme 2Ms 12:29, et see saigi teoks: „Ja see sündis keskööl, et Issand lõi maha kõik esmasündinud Egiptusemaal, aujärjel istuva vaarao esmasündinust alates kuni vangirukas oleva vangi esmasündinuni, ja kõik kariloomade esmasündinud.“

Hukkunud oleksid ka Iisraeli rahva esmasündinud, kui Issand poleks neile seadnud pääsemisvõimalust. Kuulsime, et selleks oli ohver: veatu isane lamba- või kitsetall. Selle ohvritalle veri, mida Issand nägi Iisraeli rahva kodade ustel, oli Issandale tundemärgiks, et neis kodades elavad esmasündinud tuleb jätta elama. Niisiis päästis ühe veatu isase talle veri inimesed sellest kõige viimasest nuhtlusest, esmasündinute surmamisest.

Kuulsime meie kirjakohtas ka sellest, kuidas Issand käskis selle ohverdatud talle liha kindlal viisil süüa. Selline rituaalne söömine muutus Iisraeli rahva jaoks paasapühade rituaaliks (hbr *pesah* 'paasapäha' meenutab sõna *pasah* 'mööda minema', 'vahele jätma', millest ongi tulnud sõna „paasapäha“). Kuid see oli üksnes vorm, ehkki Issanda seatud vorm. Püha sisu oli ikkagi ohvritalle veri, mis päästis inimesed surmast.

Kui Jeesus paasapühade eelõhtul jüngritega paasasöömaaga pidama asus, siis ühendas ta paasapäha vormi ja sisu. Alles nüüd sai mõistetavaks, miks Issand käskis tol mälestusväärset õöl, enne vaarao eest põgenemist ohvritalle nõnda rituaalselt süüa: selleks, et tuhat aastat hiljem saaks Jumala Poeg Jeesus Kristus oma jüngritele paasasöömaajal leiba murdes öelda: „See on minu ihu, mis teie eest antakse. Tehke seda minu mälestuseks!“ Ja samuti venikarikat jagades: „Jooge kõik selle seest, sest see on minu lepinguveri, mis valatakse paljude eest pattude andeksandmiseks!“

Rituaali vorm, söömine ja joomine sai kokku rituaali sisuga, ohvritalle vere päästva olemusega. Jeesuse Kristuse kui ohvritalle ihu ja verd süües pääseb inimene täpselt samast nuhtlusest nagu Iisraeli rahvas vaarao päevil, esmasündinute surmamisest. Ainult et kahe erinevusega. Esiteks pääsevad niimoodi surmast, mitte ainult esmasündinud, vaid kõik, kes usus Kristusesse tema ihu söövad ja verd joovad. Ja teiseks ei pääse nad surmast mitte ainult selleks, et kunagi hiljem ikkagi surra, vaid ka igavesest surmast, mis ootab Aadama ja Eeva patu tõttu paratamatult kõiki inimesi.

Teisisõnu, need, kes söövad Kristuse ihu ja joovad Tema verd saavad elada igavesti. Nagu ütleb Jeesus ise Jh 6:54: „Kes minu liha sööb ning minu verd joob, sellel on igavene elu ja mina äratan ta üles viimsel päeval.“

Nõnda võib öelda, et kui inimene ka kannatab oma elus ära üheksa Egiptuse nuhtlust, ootab teda veel kümnes ja kõige rängem – igavene surm. Ent kui inimene haarab kinni Jumala päästest Jeesuse Kristuse läbi, siis pääseb ta sellest kümnendast ja rängimast nuhtlusest.

Siiski tuleb need üheksa eelnevat nuhtlust kuidagi ära kannatada ja mitte heituda. Pole juhuslik, et Issand seadis Iisraeli rahvale ohvritalle kaudu pääsemisvõimaluse n-õ kogukondlikult, võiks ka öelda koguduslikult. Ta ei jätnud inimesi üksi. Moosesel oli vastutuse kandmisel võimalik toetuda vend Aaronile, ja vastupidi. Ovritall oli määratud perele. Ent kui pere oli talle jaoks liiga väike, siis pidi ta talle sööma koos naabriga.

See tähendab seda, et Issand hoolitses koguduse kaudu kõigi eest. Kogudusevennad ja -õed pidid üksteist selleks kümnendaks ja rängimaks nuhtluseks ette valmistamisel toetama ja abistama.

Täpselt samamoodi on Issand tahtnud, et Jeesuse Kristuse ihust ja verest saaks osa kogudus. Sest söömaeg on ühine asi. Jeesus on ju ka Mt 18:20 öelnud: „Sest kus kaks või kolm on minu nimel

koos, seal olen mina nende keskel.“

Seepärast me täname täna Jumalat, et ta on ka meile kinkinud pääste sellest kümnendast, rängimast nuhtlusest oma Poja Jeesuse Kristuse ohvri läbi, mida armulaualeiva ja -veinina üheskoos süües me saame olla koos Jumalaga!

Aamen.